

Snažíme se dostat humanitní vědy z budov Filozofické fakulty, říkají tvůrci fakultního podcastu

Podcast Balast je na světě téměř šest měsíců, během nichž představil řadu fakultních studijních programů, akademiků, jejich výzkumů i živých společenských témat, která leží na průsečíku humanitních věd.

Pořad připravuje dvojice studentů, Filip Liška z Ústavu českých dějin a Ondřej Černý z Ústavu politologie a Ústavu filosofie a religionistiky FF UK. V rozhovoru se bavíme o jeho vzniku, produkci i o tématech, o nichž tvůrce podcastu baví mluvit.

Kdo přišel s nápadem založit podcast?

Filip: Vytvořit podcast, který by prezentoval naše obory, napadlo nás oba ještě dřív, než jsme se poznali. Tyhle aktivity nás nakonec svedly dohromady. Původně jsme ho plánovali dělat o našich oborech, takový „historicko-politologický“ podcast. S tím jsme také šli do Inovační laboratoře, univerzitního projektu, který pomáhá rozvíjet studentské start-upy. A tam se zrodil Balast, jak vypadá dnes.

Ondřej: S projektem jsme začali během x-tého lockdownu. Oba jsme chtěli ukázat, co jsou humanitní vědy, čemu se věnují a derridovsky rozebrat zažitou představu, že jde o neužitečné kvazi-vědy nebo o pár tváří, které v médiích vídáme pořád dokola. Slovo dalo slovo a v květnu jsme vydali první díl.

Filip: S produkcí nám pomáhají i další lidé. Student fonetiky Haštaľ Hapka pro Balast složil originální hudbu a pomáhá nám se sound designem. Pak jde hlavně o naše stálé hosty z rubriky

Kalendárium – doktorandy filosofie Marka Kettnera a Karla Srnského, kterého můžete znát jako kapitána florbalistů Filozofické fakulty UK.

Proč jste zvolili název „Balast“?

F: Pracovní název projektu byl nejdřív Volá Filda. Pak jsem si ale jednoho dne vzpomněl na výrok ctěného pana profesora z naší alma mater Tomáše Halíka, který kdysi přirovnal humanitní vědy k balastu, ke zdánlivě neužitečnému závaží, které ovšem plní životně důležitou funkci vyrovnávání těžiště, a vztáhl to na celou společnost. Moc se nám zamlouvalo napětí mezi vzletným posláním vyvažování společnosti a zjevnou sebeironií. Odpovídalo to duchu, ve kterém jsme podcast chtěli tvořit, a zároveň se nám líbilo, jak to zní.

Kde máte pracovní zázemí?

F: Máme to štěstí, že natáčíme ve studiu v Kampusu Hybernská, které pomáhal zařídit kolega lingvista Jan Bičovský. Je hezky studentsky punkové – dva mikrofony, stůl, zvuková karta a jede se. Jako tlumení v něm fungují hlavně staré knížky, což se krásně hodí k našemu zaměření, jako takový balast. Najdou se tam i klenoty a leccjaký host si odtamtud nějakou knížku odnese.

O: Atmosféra studia odráží ducha našeho podcastu. Bylo proto jasné, co přijde do loga – knihovna s pestrou a různorodou směsicí knih.

Lidé si dnes můžou vybírat ze slušného množství podcastů, na koho míří ten váš?

F: V první fázi počítáme se studenty jako s největší posluchačskou skupinou. Teď nastal boom s podcasty, i z tohoto důvodu nejde jen o „povídání“: Balast je komponovaný a má řadu rubrik. S našimi hosty vedeme různé druhy rozhovorů a doplňujeme je o audio ukázky. Spolupracujeme s Českým rozhlasem a jejich projektem Auditorium, díky němuž můžeme

pracovat s bohatým rozhlasovým archivem. Některé části pořadu víc osloví studenty, případně zájemce o studium, jiné zase slouží k popularizaci mezi širší veřejností.

O: Náš záměr byl od počátku jasný – dostat humanitní vědy z budov filozofické fakulty. I proto podcast v každém dílu přináší jedno téma z oblasti humanitních věd, které představujeme prostřednictvím rozhovoru s akademikem. Rozhovor nemá být přednáškou nebo seminářem, posluchače chceme hlavně nadchnout, případně jim doporučit zdroje, kde se o tématu dozvědí víc do hloubky.

Ve vysílání jste zatím řešili didaktiku dějepisu, filmové festivaly nebo třeba dějiny medicíny. Jak témata jednotlivých dílů vybíráte? Snažíte se obsáhnout věci aktuální nebo jde o náměty, které jsou pro vás dlouhodobě zajímavé?

F: Když jsme začínali, obraceli jsme se k tématům, která nám byla nejbližší, jako jsou dějiny, film nebo politika. Hodláme ovšem prezentovat jednotlivé katedry a ústavy, a zároveň je propojovat se společenskými přesahy. Filmovou vědu jsme představovali skrze letní festivaly, světové dějiny přes lety do vesmíru, politologii skrze debaty o ústavě a volbách.

O: Téma je vždy otázkou diskuze, kdy hledáme průnik mezi zajímavým, ale ne tolik známým tématem. Ve snaze zůstat věrní našemu poslání, tedy připomínání důležitosti humanitních věd, přemýšlíme, který pohled z FF UK by mohl ukázat nový rozměr aktuálních diskuzí, jež v českých médiích často formuje omezená skupina domnělých či skutečných odborníků.

Proto jsme hned první díl zasvětili historii očkování, které v době pandemie bylo – a ještě nějakou dobu bude – tématem číslo jedna. Nejistota okolo očkování není ničím novým. Osobně jsem si na tomto díle nejvíc užil přípravu ke knize Mor od Alberta Camuse, z níž je patrné, jak se historie opakuje.

Jak dlouho vám trvá připravit jeden díl a jak se na něj připravujete?

F: U témat, která nám byla bližší, jsme leckdy mohli jet spatra, jindy je příprava nutná. Vždy si vytvoříme rámcový scénář, podobu rozhovoru navíc konzultujeme dopředu s hosty. Aby měli jistotu, do čeho jdou, a aby nám sami pověděli, co považují za zajímavé.

Málokdy při nahrávání jedeme na první dobrou, nejnáročnější bývá střih a editace. Pak se věnujeme distribuci dílu a propagaci na sociálních sítích. Máme to ale pěkně rozdělené, takže já stříhám nahrávky, Ondra je odborník na sociální média.

Které z témat, co jste zatím probírali, vás nejvíc bavilo?

F: Já se vždycky strašně nadchnu pro téma, které zrovna zpracováváme. Žiju tím celý měsíc. Během natáčení posledního dílu jsem doktorce Michaele Budiman horlivě sliboval, že si určitě zapíšu dějiny Indonésie. Nejvíc jsem si ale užil vesmírné objevy ve druhém dílu a hodně mě bavilo natáčet s kluky z podcastu Steppin' into Asia.

O: Nejzajímavější je se ponořit do tématu, o kterém toho člověk moc neví. Za mě se nejvíc povedl díl o výuce dějin na školách – nejen proto, že jde o téma, o němž se diskutuje už od mých studentských let, ale také proto, že natáčení Fokusu byla plavba historií, přes politologii až k filosofii. Snad jen škoda, že byla jako celek dlouhá, takže pro posluchače jsme nechali jen tu nejzajímavější část.

Dozvěděli jste se za dobu přípravy pořadu něco, co jste vůbec netušili?

F: Hned první rozhovor s historičkou, docentkou Danielou Tinkovou, byl plný překvapivých faktů o dějinách očkování. Osobně mi přišel zajímavý rozhovor s docentem Petrem Szczepanikem o vizi českého filmového průmyslu a za asi vůbec nejzajímavější považuji filosofický seriál Marka Kettnera.

O: Docent Szczepanik nám poodkryl chystanou službu České

televize, půjde o přípravu takového českého Netflixu. Co se týče nových poznatků, za mě vede rozhovor s doktorkou Michalou Budiman. Objevování nových zemí, v tomto případě Indonésie, stojí za to.

Už máte naplánované, čemu se budete věnovat v nadcházejících dílech?

O: Abychom posluchače navnadili, můžeme říct, že před námi je 17. listopad a Vánoce. Každý může hádat, který ze 70 oborů na FF UK by k nim mohl něco říct.

F: Po říjnovém cross-overu s dalším fakultním podcastem Steppin' into Asia, v němž jsme se věnovali asijským studiím, chceme dát prostor královně humanitních věd – filosofii. Posluchači Balast najdou ve všech podcastových aplikacích, jako je Spotify nebo Apple. Do dalších dílů připravujeme i bonusy, takže o obsah tam nouze nebude.

O: Sledovat nás taky můžete na sociálních sítích Facebooku, Twitteru i Instagramu a komentáře nebo náměty na témata můžete posílat na e-mail balast@ff.cuni.cz.